

**تأثیر قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران
بر کشور پاکستان**

غفور محسنی طاشه کبود

سرشناسه	: محسنی طاشه، غفور، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: تاثیر قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر کشور پاکستان/غفور محسنی طاشه کبود.
مشخصات نشر	: تهران: رامن سخن، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۴ ص: جدول: ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
فروست	: علوم اجتماعی، سیاسی.
شابک	: 978-600-8914-31-0
وضعیت فهرست	: فیپا
نویسی	
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- تاثیر بر پاکستان
موضوع	: Iran -- History -- Islamic Revolution, 1979 -- Influence on Pakistan
موضوع	: قدرت (علوم اجتماعی) -- ایران
موضوع	: Power (Social sciences) -- Iran
موضوع	: ایران -- روابط خارجی -- پاکستان
موضوع	: Iran -- Foreign relations- Pakistan
موضوع	: پاکستان -- روابط خارجی -- ایران
موضوع	: Foreign relations- Iran -- Pakistan
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ م ۳ ۲ ۱۵۶۴ DSR
رده بندی دیویی	: ۰۸۳/۹۵۵
شماره کتابشناسی	: ۵۲۴۳۲۲۰
ملی	

انتشارات رامن سخن

غفور محسنی طاشه کبود

تاثیر قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر کشور پاکستان

چاپ اول ۱۳۹۷/۱۴۳۹ق/۳۵۰نسخه/قیمت ۳۶۰۰۰تومان

چاپ و صحافی: مهرگان

تهران: انقلاب - خ ابوریحان - پلاک ۹۶

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص مولف است

تلفن تماس: ۰۹۳۶۵۹۵۶۰۶۸

www.ketab89.ir

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۵
- تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی طرح.....	۲۴
۱- قدرت.....	۲۴
۲- قدرت سخت.....	۲۵
۳- قدرت نرم.....	۲۶
۴- اقتصاد.....	۲۶
۵- فرهنگ.....	۲۸
۶- سیاست.....	۲۹
۷- دیپلماسی عمومی.....	۳۰
۸- اهداف کتاب.....	۳۲

فصل اول: چارچوب نظری (قدرت نرم)

۱- مفهوم قدرت.....	۳۶
۱-۱. سایر تعاریف قدرت در علوم سیاسی.....	۴۰
۱-۲. قرآن و قدرت سیاسی.....	۴۱
۲- تقسیم‌بندی قدرت.....	۴۴
۲-۱. قدرت سخت.....	۴۴
۲-۲. قدرت نرم.....	۴۵
۳- منابع و مولفه‌های قدرت نرم.....	۵۰

۵۰	۱-۳. فرهنگ و نظام ارزش‌ها.....
۵۱	۲-۳. ارزش‌ها و مطلوبیت‌های سیاسی.....
۵۵	۳-۳. اقتصاد.....
۵۷	۴-۳. دیپلماسی عمومی.....
۶۱	۵-۳. اطلاعات.....
۶۵	۴-۴. ویژگی‌های قدرت نرم.....
۶۵	۱-۴. سنتی است.....
۶۵	۲-۴. قابلیت روزآمد شدن دارد.....
۶۶	۳-۴. گسسته می‌باشد.....
۶۶	۲-۴. قابل تغییر هستند.....
۶۷	۵-۴. وابسته است.....
۶۷	۵-۵. سطوح قدرت نرم.....
۶۷	۱-۵. سطح راهبردی قدرت نرم.....
۶۷	۳-۵. سطح تاکتیکی قدرت نرم.....
۶۸	۲-۵. سطح میانی قدرت نرم.....
۶۸	۶- قدرت سخت و قدرت نرم.....
۷۲	۷- قدرت نرم و انقلاب.....
۷۹	جمع‌بندی.....

فصل دوم: قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران

۸۳	مقدمه.....
۸۵	۱- سیاسی.....
۸۵	۱-۱. موقعیت ژئوپلیتیک ایران.....
۸۸	۲-۱. انقلاب دینی.....
۹۲	۳-۱. اسلام شیعی.....

- ۴-۱. مرجعیت امام خمینی (ره) ۹۲
- ۵-۱. سیاست خارجی جمهوری اسلامی و صدور انقلاب ۹۵
- ۶-۱. دفاع از آرمان مقدس فلسطین ۱۰۳
- ۷-۱. جهانی کردن مبارزه با صهیونیسم ۱۰۶
- ۸-۱. وحدت و اعتماد ملی ۱۰۷
- ۹-۱. فاداری متقابل ملت و مسئولان ۱۰۸
- ۱۰-۱. نئید به آینده ۱۰۹
- ۲- فرهنگ ۱۱۰
- ۱-۲. ابعاد جهانی قدرت معنوی انقلاب اسلامی ۱۱۰
- ۲-۲. احیای هویت دینی ۱۱۲
- ۳-۲. فرهنگ عاشورایی ۱۱۷
- ۴-۲. روحیه شهادت طلبی ۱۱۸
- ۵-۲. ارتقای بیداری اسلامی ۱۱۹
- ۶-۲. طرح اندیشه حکومت اسلامی ۱۲۱
- ۷-۲. ایجاد وحدت و همبستگی اسلامی ۱۲۳
- ۸-۲. جنبش‌های اسلامی معاصر ۱۲۵
- ۹-۲. زبان و ادبیات فارسی ۱۲۷
- ۳- اقتصاد ۱۲۸
- ۱-۳. رشد علمی و آموزشی ۱۳۰
- ۲-۳. صنایع ۱۳۲
- ۳-۳. کشاورزی ۱۳۴
- ۴-۳. وضعیت روستاها ۱۳۵
- ۵-۳. فرهنگ و هنر ۱۳۶
- ۶-۳. بهداشت و سلامت ۱۳۶

۱۳۷	۷-۳. خدمات رسانی
۱۳۹	۴- دیپلماسی عمومی
۱۴۲	۵- اطلاعات
۱۴۷	جمع بندی

فصل سوم: پاکستان (سیاست، اقتصاد، فرهنگ)

۱۵۱	۱- پاکستان
۱۵۲	۲- نام
۱۵۲	۳- تاریخ
۱۵۶	۴- مردم
۱۵۹	۵- سیاست
۱۶۴	۶- اقتصاد
۱۶۵	۷- فرهنگ
۱۶۷	۷-۱. وضعیت رسانه‌ها
۱۶۷	۷-۱-۱. رادیو و تلویزیون
۱۶۸	۷-۱-۲. سینما
۱۶۸	۷-۱-۳. خبرگزاری‌ها
۱۶۹	۷-۲. روزهای تعطیل
۱۷۰	۸- جایگاه تاریخی شیعیان در شبه قاره هند
۱۷۱	۹- نقش شیعیان در شکل‌گیری پاکستان
۱۷۲	۱۰- روند فعالیت شیعیان در دولت‌های مختلف پاکستان
۱۷۸	۱۱- احزاب پاکستان

فصل چهارم: تأثیر قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر کشور پاکستان

مقدمه.....	۱۹۵
۱- وجوه اشتراک دو جامعه ایران و پاکستان.....	۱۹۷
اشتراک مذهبی.....	۱۹۷
۱-۲. اشتراک تاریخی - سیاسی.....	۱۹۸
۱-۳. اشتراک جغرافیایی.....	۱۹۸
۱-۴. اشتراک فرهنگی.....	۱۹۹
۱- سیاسی.....	۲۰۱
۱-۱. تاریخچه روابط سیاسی.....	۲۰۱
۱-۲. مواضع پاکستان در قبال جنگ عراق علیه ایران.....	۲۰۴
۲- اقتصادی.....	۲۰۷
۳- فرهنگی.....	۲۰۹
۳-۱ زبان فارسی.....	۲۱۰
۳-۲. تأسیس مرکز تحقیقات فارسی.....	۲۱۱
۳-۳. نقش علمای پاکستان در ترویج انقلاب اسلامی ایران.....	۲۱۳
۳-۴. تأثیر انقلاب اسلامی ایران در بیداری مسلمانان پاکستان.....	۲۱۴
۳-۵. تأثیر انقلاب اسلامی بر شیعیان پاکستان.....	۲۱۷
۳-۶. جنبش های اسلامی پاکستان.....	۲۲۷
۳-۶-۱ گروه های اهل تسنن.....	۲۲۱
۳-۶-۱-۱ جماعت اسلامی.....	۲۲۸
۳-۶-۱-۲ جمعیت علمای پاکستان.....	۲۲۹
۳-۶-۱-۳ سپاه صحابه پاکستان.....	۲۳۰
۳-۶-۲ گروه های شیعی.....	۲۳۲
۳-۶-۲-۱ نهضت جعفریه پاکستان.....	۲۳۳

- ۲۳۴..... (I. S. O) سازمان دانشجوئی امامیه ۲-۲-۶-۳
- ۲۳۵..... دیگر گروه ها و موسسات اسلامی ۳-۶-۳
- ۲۳۶..... جمع بندی
- ۲۳۷..... نتیجه گیری کلی، راهکارها و پیشنهادها
- ۲۴۵..... منابع و مأخذ

www.ketab.ir

در پیشبرد سیاست خارجی هر کشور مؤلفه قدرت نقش اساسی را ایفا می‌کند. از نظر پروفیسور جوزف نای^۱ استاد برجسته دانشگاه هاروارد، قدرت به معنای توانایی نفوذ بر رفتار دیگران برای گرفتن نتیجه مطلوب است و راه‌های متعددی برای این اثرگذاری وجود دارد: مانند تهدید، متعاقد کردن از طریق پرداخت مالی یا جذب دیگران و همکاری با آن‌ها.

به نظر وی قدرت در یک طیفه‌بندی به دو نوع سخت و نرم تقسیم می‌شود که قدرت سخت مبتنی بر سیاست تهدید و تشویق برای رسیدن به خواسته‌ها و منافع یک کشور است و قدرت نرم نیز توانایی به دست آوردن خواسته‌ها از طریق مجذوب کردن به جای اجبار و شریو است.

در قدرت نرم آنچه اهمیت دارد دیپلماسی عمومی کشورهاست. بدین معنا که هدف دیپلماسی جذب قلوب مردم کشورهای دیگر در رهبران آن‌ها و نه لزوماً دولتمردان و سیاستمداران آن‌هاست. از دلایل اهمیت موضوع قدرت نرم، این است که بی‌توجهی به آن باعث کاهش مشروعیت در سطح بین‌الملل می‌شود.

در این جا سعی می‌شود به بررسی تأثیرات قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر پاکستان به عنوان یکی از مهمترین همسایگان ایران پرداخته شود.

^۱- Nay, Josephs

اما باید دانست که فضای داخلی پاکستان نیز در اثربرداری از انقلاب اسلامی بسیار حایز اهمیت بوده، بنابراین اوضاع داخلی پاکستان قبل و بعد از انقلاب اسلامی نیز بررسی می‌گردد. زیرا معتقدم تأثیر انقلاب ایران بر دیگر کشورها، علاوه بر شعارها و آرمان‌های انقلاب اسلامی به وضعیت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن کشورها نیز مربوط می‌باشد.

با در نظر گرفتن این رسالت و با توجه به ویژگی‌های خاص پاکستان از منظر مسلمان بودن دو کشور، شرایط همسایگی، نظام اسلامی حاکم بر دولت پاکستان وضعیت کشور و منطقه مورد نظر، آشنایی تعدادی از علماء پاکستانی، شخصیت و تفکر حکومت اسلامی و انقلابی امام خمینی (حتی قبل از وقوع انقلاب اسلامی ایران) و زمینه هر چه بهتر را برای تأثیرگذاری قدرت نرم انقلاب اسلامی ایران بر پاکستان (به‌ویژه جنبش‌های اسلامی آن) هموار کرد. یکی از گروه‌های شیعی که کمتر از دو ماه بعد از پیروزی انقلاب روی کار آمد نهضت جعفریه پاکستان است. انقلاب اسلامی ایران یک نوع انسجام درونی و خود باوری را در شیعیان به‌وجود آورد که یکی از نتایج آن همین نهضت جعفریه بود.

بر پایه این پژوهش، شواهد عینی نشان می‌دهد قدرت نرم ایران در کشور پاکستان مشهود است. از این‌رو، پژوهش کنونی به بررسی تأثیر مؤلفه‌های قدرت نرم ایران (سیاست، فرهنگ، اقتصاد) در پاکستان می‌پردازد و این‌که کدام مؤلفه تأثیر بیشتری داشته است. هرچند استفاده از روش اقناع به جای اعمال زور، ریشه در تاریخ دارد اما استفاده‌ی خاص از این کلمه در علم روابط بین‌الملل برای نخستین بار توسط جوزف نای، نظریه‌پرداز برجسته امریکایی در مقاله‌ای باعنوان

"گمراه‌کنندگی استعاره انحطاط"^۲ در نشریه "آتلانتیک"^۳ در مارس ۱۹۹۰ مطرح گشت.

وی در این مقاله می‌گوید: "اگر آمریکا تنها ۲ درصد از تولید ناخالص داخلی را به برنامه‌ای اختصاص دهد که هم آموزش داخلی را ارتقا داده و هم کمک‌های موثر و اطلاعات مورد نظر را به خارج برساند، به قدرتی متفاوت و عمیق‌تر از "قدرت سخت" دست می‌یابد که به آن می‌گوییم "قدرت نرم". نامی پس از آن در کتاب خود با عنوان "ملزم به رهبری" که در همان سال ۱۹۹۰ به چاپ رسید، این مفهوم را مورد بررسی و توضیح بیشتری قرار داد.

در این کتاب، نام نویسنده تا برعکس دیدگاه فایق جهانی مبنی بر افول ابر قدرتی آمریکا، نشان‌دهنده آمریکا نه تنها به لحاظ قدرت نظامی و اقتصادی، بلکه در بعد سومی به نام "قدرت نرم" نیز قوی‌ترین کشور محسوب شده و بی‌همتا است.

او این مفهوم را نخستین بار این‌گونه تعریف نمود: "قدرت نرم" توانایی کسب چیزی است که از طریق جذب به جای اجبار می‌خواهیم. وی در ادامه می‌نویسد این نوع قدرت "می‌تواند از طریق ارتباط با متحدان، کمک‌های اقتصادی و تبادلات فرهنگی حاصل شود". او در این کتاب استدلال می‌کند این نوع قدرت می‌تواند موجب به وجود آمدن افکار عمومی مطلوب‌تر و کسب اعتماد بیشتر در کشورهای دیگر شود.

نامی مجدداً در سال ۲۰۰۱ با انتشار کتاب دیگری به نام "تناقض دولت امریکایی: چرا تنها ابر قدرت جهان نمی‌تواند به تنهایی عمل کند؟"

^۲-Misleading Metaphor of Decline

^۳-Atlantic

به مفهوم قدرت نرم بازگشت. این کتاب در حقیقت هشدارى علیه فاتح‌گرایی امریکا در قرن بیست و یکم میلادى است.

نای در این کتاب به توضیح اصولی می‌پردازد که به اعتقاد وی باید طی دهه‌های آینده بر سیاست خارجی امریکا حکمفرما باشد.

وی استدلال می‌کند در قرن جدید، ایالات متحده نباید تنها بر حفظ قدرت اقتصادی و نظامی خود که او "قدرت سخت" می‌نامد، تکیه کند بلکه باید در جهت جذابیت فرهنگ، ارزش‌ها و نهادهایی که "قدرت نرم" نامیده است، تلاش نماید. او مجدداً در این کتاب اعلام می‌دارد امریکا نیازمند تقویت به‌سوم قدرت خویش، یعنی قدرت نرم می‌باشد.

مسئله این نیز در "هرالد تریبون"^۴ در ۱۰ ژانویه ۲۰۰۳ توسط نای نوشته شده که در آن ضمن اعتراض به عملیات‌های مخفی پنتاگون در کشورهای متحد امریکا، آن‌ها را برای قدرت نرم این کشور بسیار مضر می‌خواند. وی با اشاره به تفاوت میان تبلیغات یا پروپاگاندا^۵ و قدرت نرم، مثال‌هایی را از قدرت نرم امریکا در برابر کشورهای دیگر می‌آورد. نای درنهایت از حجم بسیار اندک بودجه دیپلماسی عمومی امریکا در برابر بودجه دفاعی این کشور انتقاد نموده و خواستار توجه بیشتر دولت بوش به مسئله قدرت نرم در سیاست خارجی خود می‌شود.

نای همچنین در آخرین اثر خود با عنوان "قدرت نرم: ابزاری برای توفیق در سیاست جهانی" که در مارس ۲۰۰۴ به چاپ رسید، به تفصیل درباره‌ی این جنبه از قدرت می‌نویسد.

^۴-Herald Tribune

^۵-propaganda